Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammelhandschrift, medizinisch - Cod. Rastatt 69

Haeuer, Wolf

[S.l.], [1638-1640]

Methodus curandarum febrium ad honorem summi medici ipsiusque asseclarum S.S. Cosmæ ac Damiani

urn:nbn:de:bsz:31-300669

Visual Library

METHODUS CURANDARUM FEBRIUM

Ad honorem Summi Medici ejusq
Asseclarum SS. Cosmæ ac Damianj

Soc

2

Proëmium

Maxima febrium est tum amplitudo tum frequentia, amplitudo quidem quia febris est morbus universi corporis, totum occupat corpus, omnes actiones vitales etc. laedit, frequentia vero tum quia sola per passim vagatur per omnem partes per aetates et regiones quaslibet tum quia morbum plerisque adiungitur ... ut gens Romana metu tepida febris delubrum aedificavit in palatio ... ne tota per irrueret ... mox in specie de febribus est agendum prius de simplicibus ... de compositis ut sit methodi huius 3 partes: 1a de febribus generatim ... de Ephemera 2a de Hectica Sinocha 3a de Hectica ... de simplicibus ... de feb. compositis. in ultima de febribus malignis et pestilentibus agetur.

Methodus et ordo huius tractatus

Pars Ia
De Febribus in Genere

Febris origo

Febris vox latina a fervore deducta et sermio placet quae fervor ... medium ... Verbi ... litterarum fervor sive ferveo est igne supposito calore ... a februo quod est purgamentum quia febris ... quia purgatorium februare est purgare sicut Romani mortuos ... expiabant. Graeci dicunt πυρετός ob ignem ... morbus igneus ignea affectio sicut et πῦρ Hipp. febri ... dicitur

Definitio febris

Definitur a Gal: Febris est calor igneus vel nativi caloris in igneum mutatio ab Avic. plenius Calor extraneus accensus in corde diffusus inde per venas et arterias in universum corpus actiones omnes laedens. Cum vero calor est duplex alius naturalis alius praeter naturam. Naturalis triplex alius insitus singulis membris carne et ... ... et humidum. alius influens

Calor cum sit vero est duplex naturalis et praeter naturam. Naturalis triplex

De Febribus in Genere

a corde feltat in singula membra, q initio ad corpa dud excitat et in actum
deducit, ubi calor plaband caloris sobi calor ubiq3 mixtus e nali his hoc
Calor pter nad a nali gradibus differt — temperatus in fin actionib Calor pter nad differt a nali gradibus hoc ra
mai: et minoris nalis ex igne et aere mixtus e tepidus mitior vel bladior
alter e inmoderatus qui igneus vehementior quat apenobus guerial, dissipat
n. abq3 colliquat humores et partes, qo febrire ipns calida cum ide
caloris iterio. servatur hic aliqs gradus alias febrientur uniuersi excedente
hic calor febrilis inberdum n expandit per totum corpus qui calor cordis igneus
spiritus et sanguis instar cucurbitulae atrahit hic cor fervet alii ptes ostex:
foia febris qual gnit — friget forma febris e ipns calida transmutatione in aliud inpso calidus
mutato ac cassus calore nali in gtrarium Sedes e cor vd diuiniatus alis
febris sedes e cor — dispergitur in totum corp Causa prima cordis aestus igneus sdm forma e totu
quis causa prima et qd — corp sdm causae effectrice Cor. e forma nae causa gstatus legra defio tali
scilicet Febris e ipns calida sua totius corporis ab igneo calore
Calidi defio febris — cordis excitata Causa febris externa et prima motus ai vel corpis qui ad
Ca externa febris — haerio rei calida. 2a effluxus calidi detentio. qa mistio calidae substiae
4a putredo Gal. li de diff: feb: c. 7. lib. 1 de morb: Caus: c. 2. Motus ai
Motus animi — st ira tristia hoc motu solo calorem febrilem excitat alia pter motum pt
fervore spirituum motus corpis et labor qo musculi pri incalescant deinde cor
Motus corporis — ipsum. adhaesio rei calidae et contactus aeris calidi ignis solis balnei
Adhaesio rei calidae — medicamenti calidi foris usurpati. Effluxus calidi detentio calorem auget
mistio calidae substiae et assumptio cibi potionis Medicam: Venenum calidi
Effluxus calidi — a putredine excitata vel calor simplex vel vapor putridus. Calor
Calor febrilis accedit ra vel motus vel caloris — febrilis accedit rai vel motus vel caloris, motus vel ai vel corpis Calor
vel rigor corp vel ingredientes. ingredientes alima Medicamina

De febribus in Communi

venena calida non inguendintur sed vel extinguendo haret ut calor solis igni
vel repit in corpore dum non effluit quod effluere est vel putrefiunt hu rei necessario
occurrentes vel non necessario occurrentes hac medicamina venena illa acin nautis
cubi constructio quo habet egressum fuligini ac ingressum aeri frigidiori hinc Differentia febrium et
partes exteriores excarxunt Differentia febrium et complicas quidam communi ut febri est morbus complicer
quidam proprie ut febris febri febrium ut morbus est multiplex, quidam vehemens Febrium ut morbus est
quidam mitis, quidam acuta, quidam longa, quidam benigna quidam maligna quidam vera quidam multiplex
sive legitima sive exquisita quidam notha sive spuria sive mediax, quidam Epide
mica quidam Endemica quidam sporatica quidam pestilens quidam non pestilens quidam simplex
quidam composita quidam continua quidam ~~intermittens~~ quidam symptomatica quae sequitur influxiones
et obstructiones partium, inflammationem vel miscerum vel exterum glandularum
aliarum carnium, obstructionem vasorum extra viscera febrium quandoque
viscera, symptomatica equitat inflammationes viscerum hinc cohaerentium hepatis hinc
hepatici pleuritici hinc pleuritici Febris ut est febris hoc est calor cordis ig Febrium ut febris est complex
neus est complex nam Corde partes et complices spiritus humores, et solidae partes Cordis partes et complices
Febris residens in spiritibus est Ephemera in humoribus Synocha in solidis
partibus hectica cum dicam spiritus et incalescunt calfacti incalescunt humo
res et solidae partes, in synocha calefacti et humores incalescunt spiritus et solida
partes in hectica calefactae et partes solidae incalescunt humores et spiritus Gal:
l: de diff: febr: [illegible] simili declaratur lebes calefactus refert solidas partes
aqua lebetis humores vapor spiritus Calefieri dissipiando [illegible] calefactum
est hermin hoc est totum [illegible] denotat febris quidem dissipaverit Ephe
mera quidam [illegible] ut Hectica quidam media [illegible] Synocha.
Signa febrium communia febrilis calor tactu respiratio et pulsus [illegible] Febrium signa communia
Gal: l. de Marasmo [illegible] in toto [illegible] calido in pectore [illegible]
calor mordax respiratio maior et frequentior spiritus ab ore exhalatus
ferventior pulsus magnus frequens celer.

De Febribus in Comuni

Qd Vrina pro... lendat

Vrina quae Calor quenas fertz lidota rubra flava vel qz habeat exemptio
succorum crudorum aut offesio meatuum Vrinae aut ex assumptis fiat mutao

Signa diagnostica et syptomata

apparet signa vel oia vel pleraqz vel saltem unum signa diagnostica et syptomata
syptomata pro actio laesa veluti mutuo respirao pulsqz virium debilitas appe
titorum deiectio Idem quermodo mutabitur Vrina sudor vomitg
dauetio zud oporum qualitas et alg obvia Vt faueo color alieng favor

prognosticon

ashelitg oris amaror calor mutrorum motrio prognosticorum optg
disposita sit ad febres ita progreshor. Praclinitas enim ad febrez caus
febrium expig dicta n agit in eyg vel dispos: et aptitu sit illud aptitu

aptitudo è 3plex

3plex Daoe vel temperam vel aetatis vel sexg temperatum calidum et siccum
è febribg obnoxium maxe, deind calidum et hum: 2o calidum tr. qo
temperatum eyg cal: et humidum prone ad febres putridas. Calidum et
siccum ad Ephemeras et Hecticas. frig: et sicca ad febres minime pro
pensum. aetas iuvenilis pelimori è quae senilis rare sexg secg Viri quae
feminae rare ptem ai ver et aestas è feraushsa febrium regio in regi:
calidis grassatz febres frequentig quae in frig: illud è advertioe dignum

n ois febri obe sed n nullae medela alterius morbi

n ad febrium abee sed n nullam è medela alterius morbi veluti epi
lepsiae vel apoplexiae Hipp l 6 aphorsi, Epilep: apho: 70 l aph: 70 et 47

ois febris laedit, sed iuvat ex accidente

Curao febrium

sed ois febris laedit per se iuvat ex accidente Curao febrium febris ut è tempes
indicat alteram ut calida refrigerium ut sicca humectaem expostulat
Hippli aph: 16 refrigerado humectaloqz eo neqz progrediendu donec ad
temperie naalem perducatz hoc è donec eyg pristino temperato fuerit restitutus
Amol: febrifuga succinum collo alligatum Plin l 35 c. i Saphoriq Chrysol:
in manibg gestatz Cristallg. Hactenug de febribg in Genere

De Febre Ephemora

5ᵒ

Pars Secunda
De Febre Ephemora

Desc. febris Ephemorae

Febris Ephemera aut dicta a spatio temporis a die nempe graeci Ephemeron latini
diaria spirituum e incendium hoc e calor in spiritibus cordis immodicus Causa
proxima spiritus vel: et inde per totum corpus calefactus. Ext: causae sunt velut ictus solis, insolatio? per-
frictio defatigatio cutis elixatio dolor inflatio glandularum ira tristitia cura vigi-
lia sitis inedia cruditas ebrietas crapula Gal: li ad Glau: c. Febris Ephe-
mera e simplex quaedam quae clare qui diem non transit vel spatium dierum non transit Gal:
lib de met: Med: quaedam autem sunt quoque Ephemera plur: dierum sive extensa syno-
cha putris quinquam in 3 & 5 usque diebus extenditur utraque sunt accessione durat et
uttica Ephemera quae praedicta fit ab ext: causa sunt, altera fit et a causa praedi:
qui e obstructio quae sunt adeo magna sit, ut in febribus putridis. Signa febris
hae facile curatur et qui scit quod invadit sine rigore, calor mitis, jam non mordax
urina rufa bene colorata pulsus non valde celer et frequens et magnus aequalis
mollis et ordinatus decimus non sudore non madore, sed halitu sive transpiratione hali-
tuosa sudor fit a multitudine fuliginum. Eas ex paucitate halitibus ex mai: pauc:
a laedentibus et innat. Contra Ephemera signa ubi balneum ingressus aeger non hor-
reat nam ubi horror ingruit signat febrem putridam fuisse Prognosticon febris
haec periculo vacat nisi in aliud febrium genus errore permutetur ut in putridam
vel Hecticam praecipue ubi calor febrilis ultra diem sese porrigit febris diaria
transit in synocham putridam vel hecticam nisi transeat commode Gall: de met: Med:
Ex bubone febres aut malae praeter diarias Hipp: apho: 55 S4 Curatio consistit in
oblatione causae praesentis vel si illa transit fiat in contrarium mutatio si vigilia somni
opponatur labori quies obstructioni reluxatio Conturbatis aut trepidatis spirituum tremor
e astringentibus balneo frictione mutuae cibo potu refrigerante. Balneum in febris
declinatione et crescente refrigerat nam [illegible] spiritus et vapor resolvitur quae obstructio
januam fit diariae et autem quae permagnum benignum plur: dierum Gal: lib de Meth Med c9

Causa proxima febris

Febris Ephemerae duplex

utraque sunt unica unum accessionem

Signa febris huius

Prognosticon

Curatio febris huius

De febre Synocha.

Hipp. apho. 4. 2. 5. 7. Si febrem ex bile ortam prehenderit copiosa aqua calida cutis superfusa febrem solvit in abs[illegible] vel [illegible] balneum [illegible] frig. sudoris [illegible] remissio paroxismi contingit ex transpiratione spirituum fervent[illegible] [illegible] plenius evanescit [illegible] [illegible] medela [illegible] cremor [illegible] parthsana lactuca [illegible] pisces saxatiles [illegible]

paroxismus quando remittat

ubi et potus

Pars Tertia
de Febri Synochâ

Derivatio febris synochae. Febris synocha dicitur a [illegible] quod continet humorum [illegible] synocha febris [illegible]

Definitio febris synochae. calida [illegible] totius corporis ex immoderato calore humorum [illegible] humorum [illegible] [illegible] meatuum cutis [illegible] obstructio [illegible] [illegible] balneum [illegible] meatuum cutis [illegible] corporis [illegible] [illegible] fumosa plurima foras [illegible] [illegible] hanc febrem ultra diem

Febris synocha simplex [illegible] Febris synocha est simplex una simplex [illegible] putris altera putris [illegible] calor humorum aut est simplex aut putris; simplex est Ephemera plurium dierum synocha [illegible] putris est ex [illegible] [illegible] febrium [illegible] ex Ephemeris [illegible] [illegible] nullum [illegible] Gal. li. de [illegible] febr. c. 7 postulat [illegible] [illegible] imponere. Signa [illegible] [illegible] calor [illegible] mollis

Signa huius febris et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] urina [illegible] [illegible] pulsus [illegible] vehemens celer frequens [illegible] [illegible] [illegible] balneum [illegible] [illegible] simplex

De Febre Synochâ Putridâ.

Febris synocha putris origo. Febris synocha putris ex humorum putredine [illegible] humores in synocha putrescunt [illegible] putrescunt et corrumpuntur [illegible] humor [illegible] synocha

Causa propria et procedens [illegible] prima humor est putridus procedens causa plethora cacochymia [illegible] putre[illegible] [illegible] est transpiratio prohibita [illegible] obstructio [illegible] putrida ubi vel [illegible] putridus [illegible] putridum [illegible] putridorum. [illegible] [illegible] vel ob meatuum cutis angustia[illegible] [illegible] obstructionem [illegible] meatus [illegible] [illegible] fit a frigore [illegible]

De Febri Synocha putrida 7

ut alunrass acuente veluti mora sub radijs Solar: vel ex obstructione venia caua adferunt
[illegible] humorum crassitie aut viscositate meatuum: [illegible] easdem causas obstruunt ne
humores libere exhalari possint, causa corporis grat. ex alim. copiosi absque concocta
vacuatione suppressa plerea crudi a longo tempore elaborat humores in venas corporis
minores attrahunt ob nimium motum [illegible] postcibum ob balnea similesque causas vel
[illegible] ob aliud robur lenius nimis acrem vel vix [illegible] differentia febr. differentia febrium
ium putridarum [illegible] a qualitate putredinis putredo [illegible] simplex hoc est maligna putridarum
sit expers sic febris simplex putrida [illegible] putrida maligna venenata contagiosa sic
febris maligna pestilens [illegible] a loco putredinis putrescunt humores aut intra vasa
[illegible] intra ulas vel ut augumina huic est continua febris aut extra vasa sive in
[illegible] vasorum illigo venas et arterias continua usque est simplex continua est simplex
si mala putrescunt in vasis maior: sic febris continua non primaria [illegible] sive
symptomatica symptomatica vel comitata [illegible] humorum ex venis [illegible]
[illegible] vel corporis expellit vel e venis minor. in maj. et in habitudine corporis vel in partes
determinatas expellit e corpore veluti in diarrhea [illegible] calor [illegible] ad corporis
habitum vel in variolis morbillis petechijs ex ordinatis [illegible] ad partes determinatas
ut in angina pleuritide Erysipelate bubonibus hoc est inflammationibus vel in
Erysipelate certa parte. Continua putrida [illegible] est simplex [illegible] sine exacerbatione continua est simplex
vel emulsione [illegible] continua [illegible] febris continua continens appellatur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] analoga in continua [illegible] putrescit [illegible]
vel in [illegible] vel in pluribus vel in [illegible] cordis: [illegible] continua [illegible]
in [illegible] febris continua continens est [illegible] eius putredo [illegible] in unica accessione febris continua
[illegible] continua analoga sive periodica [illegible] periodos [illegible] periodus continens sit
intermittentium febrium. Febris Continua [illegible] est [illegible] continua [illegible]
unica ~~assultione~~ assultione [illegible] [illegible] continua periodica
[illegible] periodus [illegible] febrium intermittentium [illegible] febris continua febris continua conti-
nens est simplex [illegible] [illegible] [illegible] calor aequalis [illegible] nens est simplex

De Febre Synocha Putrida

Epognostica accessiones si crescit synochus dicitur si decrescit
in eadem servat aequalitatem hoc est cum difficultate putrescit in aere:
plus putrescit quam discutitur in decresc: minus putrescit quam discutitur haec
differentia sumitur tamen ab aequali vel inaequali calore vel ab aequalitate

Continua ratione aequalitatis humoris est triplex

vigoris et inaequalitate Continua triplex est ratione humoris aequalis quaedam sanguinea
velut continens quaedam phlegmatica quaedam biliosa sive colerica quaedam me-
lanc: Continuae et eiusdem generis cum intermittentibus ratione periodorum simplicium
ut continua quotidiana tertiana quartana, sic intermittens est triplex

Intermittens ratione humoris simplicis est et triplex

ratione humoris simplicis si pituita putrescit quotidiana si bilis tertiana si
melancolica quartana quia in intermittentibus humores singulares continentur
partes dispergitur in continuis intra vasa maiora continetur in febribus intermit:
in pa corporis regione et locis mesaraicis vicinis nempe ventriculo he-
ubi materia febris colligatur
pate aeliena materia febris colligitur ubi putrescendo generatur ea hinc in venas
et totum corpus diffunditur tandem per sudores et occultam transpirationem discutitur
et ita paroxismus cessat, post paroxismum autem triplex affectus in corpore

post paroxismum relinquitur triplex affectus in corpore

usque quidem inquinamentum sive fermentum sive excrementum aliquis hu-
morum paroxismi praecedentis altera debilitas et reliquiae multi humoris
excrementicos secundum Gal. lib. de affe. feb. c. ult. dispositio recipiendi qualitate
cessat omnis tota febris.

De Febrium Temporibus

tempus febrium est duplex

Hactenus materia pertinet ad singula febrium putridarum tempus febrium est duplex unum quod
ex ortu morbi constituitur sive durationem et statum quod continet non ad totam febrem
sed tamen ad circuitus. Circuitus autem vel ianas habent sola febres putridae non ephem:

definitio circuitus et quae febres habent

non hecticae. Circuitus est spatium quod ab hoc ad aliud extenditur omnis haec circuitus
est tempus intensionis ac remissionis omnis febris ab eodem ad idem redit hoc est

paroxismus quid sit

quod inter accessionem unam et alteram intercedit paroxismus accessio intensio

De Febrium temporibus

exacerbatio est tempus morbi deterius pars febris deterior. remissio declinatio — quid remissio et declinatio
in regibus pars benignior tempus febris quo differt paroxismus; intercedit circuitus
a febre cessatio caloris febrilis et symptomatum et reditus in statum naturalem sitem
circuitus dividitur in paroxismum et reuersionem in periodo continuo. tempus febris duplex — tempora duplex et speciebus
tempus hoc est intensionis et remissionis ordo hic est duplex, iustus qui servat eadem
paroxismi horas, mobilis qui vel praevenit vel postvenit tempus universale est complex — tempus universale complex
ut aliorum quoque morborum quae oriuntur ex materia hoc est ex humoribus principium
incrementum status declinatio continuis febribus assignantur; separantur principium materia — continuis febribus separatis intermittentibus totidem
qualitas in crementum status declinatio intermittentibus totidem in simplici — assignantur.
intervallum interpositas sive remissio principium principium quando materia moveri incipit
ratio inaequalitas quando materia incipit putrescere ita ut putridae fuliginis cor
petat secundum incrementum cum calor expulsus est et auctus est principium quando status quando
calor eundem gradum servat sed declinatio quando iam calor minuitur et
iam vincit ordinem regibus quando febris abest tempora febrium intermittentium quando
materia gerit principium principium quando humor incipit putrescere secundum incrementum cum
fuligines cor petit tertium status ubi intensus calor et iam purgat summa quartum
declinatio quando iam purgat et materia morbosa evacuatur evacuata et hoc est
febris in regibus. tempora febrium continuarum paroxismus universalis. Tempora — tempora febrium salubrium succedentis
febrium insalubrium aliquando desunt tria aut duo aut tertium declinatio nulla nam
in declinatione moritur nemo. febris salubris habet omnia tria insalubris non omnia sed
sed aliquando duo primum et quandoque tertium ita moritur aeger si materia vehemens sit febris
et aeger summe debilis in declinatione moritur nemo nisi sit extreme debilis — quid sit principium febris
principium febris intermittentis est cum calor ab externis partibus retractus ad thoracem — intermittentis.
confluit et materia instar lignorum viridium accenditur flamma radium edit
rigor non est principium febris sed potius signum paroxismi. signum febris manentis
in regibus cum calor est materia exire incipit ita quidem ut putridas fuligines

De Febrium Temporibus

cor petat. hoc quo calor febrilis extra cor diffunditur. Incrementum
quo totus calor erumpit ad exteriora: praeterea status quo calor ad summum gradum per-
uenit et symptomata adsunt grauissima. Declinatio quo calor minuitur et ma-
teria uincitur et calor deserto capite et pectore defluit rigorque ac materia putrida
(Quid paroxismus et quotuplex) discutitur. Intelligitur quod febris uniuersalis. Paroxismus febrilis est pars febris deuen-
nior. hic est triplex aliquis est continuus qualis est in febre continua aliquis intermittens
(Circuitus horarum et) hic enim est triplex quotidianus triduanus et quatriduanus febris quotidiana
(durationes febrium.) circuitum sortitur horarum 24. Tertiana 48. quartana 72. Deinde paro-
xismus aut est fixus et ordinatus qui redit eadem hora aut inordinatus et
erraticus (hinc febris erratica) fixus propter causam fixam. Hipp: l. 4 apho: 30
inordinatus propter mutationem in humoribus in membris in materia auxiliorum
humoris regnantis eadem quantitas et qualitas eodem tempore hunc ordinem seruat
auxilio non mutato contra si materia alius regnat paroxismus anticipat
si tardius postuenit si membrum gignens tardius mutatum uel suscipiens seruat
eandem dispositionem paroxismus est ordinatus si imbecillius euadat anticipat
materia auxiliorum si non mutetur seruatur ordo si mutetur alii febricitantes
ulla uictu copiosiore uel calidiore hic anticipat auxilio si mutatur
humor ut si bilis in Melancho: quartana hinc mutatur auxilio si bene-
ficio remediorum euacuatur materia febrilis tota nec aliquid ex priori superest
tum omnis febris extinguitur et sanitas redit pristina. Differentia ex paroxismi
(Quantitas paroxismi.) longitudine brevitate. Causa paroxismi longioris uel brevioris est in materia vel virtute
et utraque in materia copiosa frigida crassa viscida longiorem pauca calida
tenuis quae citius dissipatur breviorem postulat a virtute robusta brevis.
(Paroxismus febrium intermittentium est triplex) omnis autem differentia paroxismi febris intermittentis est triplex quotidi-
ana a pituita quotidiana triduana a bile tertio quoque die

Quartiana q a Melancolia q[uod] pto qoq[ue] die collig[itur] et omnem naa
singule accessiones fuit proprijs humorum motibus et dispositiones mor:
borum q[ui] superflua mittunt vel suscipiunt vel attrahunt Gal. 2 de diff:
feb. ex frigus horror rigor differunt rae mai: et minoris [illegible] fuit frigus horror rigor
expultricis motus validus a re molesta stimulata excitatus somen differunt rae maioris
[illegible] q[uod] [illegible] naa quatitur et vibratur cau [illegible] prima qoq[ue] partes et minoris.
[illegible] ut memb: et nervosos [illegible] et [illegible]
vellicat et molestia [illegible] extant ut vapor aeri cau remotior [illegible]
[illegible] aer et caetera [illegible] n[on] [illegible] hoc e[st] n[on] respondites sic a potu frigido
friget corpus, a metu horret hoc de febrium [illegible] sigu prognostica
[illegible] palet ex [illegible] diebus [illegible] nunc febrium continuarum [illegible] Curatio febrium continuarum cohi[illegible] / febrium Curatio
febrium putridarum artificiosa curatio p[er] indicationes [illegible] sumit [illegible] a febribus
a causa febris n[on] [illegible] neglectis viribus q[uae] roboratae et morborum curatrices
[illegible] roborata putredinem superat et humores coquit virtus robusta
negligitur n[on] curatur febris q[uae] [illegible] diebus [illegible] putredo [illegible] amovenda [illegible] febris [illegible]
futura [illegible] tollitur putredo sublata causa [illegible] correctio defellitis fetur
corrigenda corrigitur ubi q[uod] [illegible] evacuatur detergendo corrigitur ubi
[illegible] obstructio tollitur hac sublata causa q[uae] e[st] abundatia humorum [illegible]
[illegible] et [illegible] copia diminuenda [illegible] alternis visceribus detergitur [illegible]
cat diminutio fit [illegible] vomitu [illegible] purgat [illegible] sudore [illegible]
in [illegible] ultimum [illegible] in curat [illegible] Gal: [illegible] Remedia febrium putridarum [illegible] Remedia duo sunt
maxima [illegible] detractio [illegible] et aqua frigida potio Gal [illegible] Met: Med: febrium putridarum
[illegible] vellicat [illegible] differenda [illegible]
[illegible] defendent [illegible] frigida potio [illegible] vehementis ob
[illegible] putredinem cocta [illegible] qui [illegible] ubi in [illegible]
apparet [illegible] coctionis [illegible] remediorum [illegible]
[illegible] cum de febre Tertiana Continua quae vocatur Causus.

De Caus. Febre Tertianâ Continuâ

Quid sit Causus — Febris tertiana tam continua quam intermittens sequitur febris cuiuslibet ardentis curatio quam gnaris haud difficulter innotescet. Causus latine est ars febris ardens, qui est tertiana continua, tertiana intermittens exquisita, propria et acuta febris ceterarum, sic dicta ab aestu plurimo, nempe calore immodico ex bilioso humore putrescente intra venas cordi proximas excitatus. Biliosi humoris

Biliosi humores quid intelligantur — appellatione intelliguntur et bilis flava et seu ... et pituita salsa atque utrisque fit ordo. Ubi quum biliosus iste humor putrescit vel in venis cordi proximis tantum vel simul etiam in alas et magna vicina cordi venas et pulmonis et hepatis ~~et~~ quale vena cava ventriculus ipse

Pro speciebus febrium ardentium — item omentum et intestinum. Causa praedisponens febris ardentis est cachochymia, cuius biliosae cacho et plethora. Causae externae: aer calidus, cibi et potus calidi et alii causae calefacientes splenoris diffia. Causus est duplex: legitimus seu exquisitus ex bile flava, nothus ex pituita salsa vel ex bile pituita mixta. Causus verus

Causus est duplex — requirit temperamentum calidum et siccum, aetatem juvenilem, aestatem, victum similem, regionem calidam et siccam. Videtur vera plurimis, ... haec tunc est causus nothus. Signa pathognomica et magis aestus insatiabilis sitis. Causus non invadit

Quae signa pathognomica — cum rigore nec desinit in ... sudore, lingua sicca et aspera, nigror vel salsedo vel amaror, vomitus biliosus vel salsus, alvus biliosa liquida vel salsa, faeces aliud urina, vigilia, delirium, respirandi difficultas, animi deliquium, virium debilitas, pulsus ... illa ... humor morbosus fertur. Cum febris ardens est periculosa et admodum periculosa in senibus, in feminis periculosior quam in viris, in hyeme quam aestate, deplorata sanitas augurium et Hipp. aph. 4, 34: in febribus intermittentibus siquis exteri: alget, interiora vero ... vexatus item delirium ... Hipp. aph. 1, 3, 56

De Causo Febre Tertianâ Continuâ 13

Delirium quum usque fuit turbiora lenatz Causus salubriter Haemorrho
gia narium superveniente copiosa et rigore Hipp aph: 4 s 54 si febre o
ccupatis laborantibus superveniat rigor sibi resolutio fit. Spiritus rigore vomitus
excipiat, alvi fluxus, urinae copia, sudor aliaque rigor cum debilit. ad
quid invadere Hipp aph: 4 s: 4 Curatio Scopi Curandi et Discrasia — Crudelis et Curandi Scopi.
cal et sicca extinguere causa hoc e humorum peccantium vel simul pariter
evacuare deinde Symptomata graviora mitigare biliosos humor
narijs modis evacuatur Haemorrhagia vomitu secessu Urina sudo
ribus Chyrurgia Crenis venae brachij epistola narium Haemorrhagia — Chyrurgia
hanc febrem liberat Gal: 4 meth: medit. in aphor: 23 si quae refrigerare hanc
febrem extinguit pluvijs citatus alvus aut sudor fluit inter Medi: vocatur
Laudatur ℞ flores cassiae, pulpa Tamarindi, Elect: Diacath: Elect: — Medicamenta Va
lenitivum, adde Elect: e succo Rosarum vel Diaphaenicon ℥i vel ℥iß — cuantia
forma boli vel in decocto prunorum rumatz decoctum Tamarindi: vel in
fusione ℥iß Rhabarbari vel in sero lactis adde de Syrupi Viol: solut: ℥ij
biliosi humoris acrimoniam ardorem et incendium qui restringunt.
℞ Aquae hordei cum Syr: ros: Viol: et Nimphea vel Syr: e limon: e succ:
Citri Oximel: simplici cum aqua acetosa Portulacae, Borag: apta vel bypta
Haustus seu lactis cum Emuls: Semen Melon: apparet aliquid aquae vel
confecta vel mediocris coctionis haustus aq frigidae largior observatis
conditionibus designatis Exterius applicetur Epithema cardiacum V.G. — Medicamenta externa adhibenda
℞ Aquae rosa: Borag: Nympheae ana ℥ij aceti Rosa ℥iß Vini albi ℥ß
Spec: Diatrion Sandalor: Diamarg: frig: ana ℥j Croci Camphorae
ana gr: iv Thoraci quaevit Ung: refrig: Gal: Rosaceum Mesua Epat:
Ung: Sant: ℞ Epithema e succo ros: Cucurbit: Spinae ad ℥iij
Absynthii ℥ij spec: diatri: sant: Diarrhod: alb: ℥ij Aceti ros ℈ij Camphorae
gr v vel ℈ß Galen: Cataplasma ex farina hordei cum succo Coel: portul: plantag: subacta

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

De Febribus Intermittentibus

Dieta Dieta aer sit frigidus in aestate temporibus alijs declinet ad tepidum lectus
simplicior stragula mollia cibus pertisanae cremor in jusculis carnium, quibus
incocta sit fol: lact: acetosae limonum potus aqua hordei vel aqua fontana
fana in qua maceratus fuit panis vel aqua fontana cum julepo rosar: in
Canis nothis permittitur minus refrigerans et aliquanto plenior victus pro
frigiditate minus minusque vacuandum purgatia Rheabarb: agaric:
Polypod:

De Febribus Intermittentibus.

Qd febris intermittens Febris Intermittens est que continuae opponitur febri continua est cuius paroxis-
mus est continuus intermittens cuius paroxismus intermittit nec est continuus est
febris haec triplex est triplex tertiana quotidiana et quartana quintana septimana no-
nana et rariores etiam ab arte excluduntur Hipp: li: de morb: vulg: 3.

De Febre Tertiana

Tertiana continua mitior ardente quod quotidie de vehementia remittit
non tamen penitus intermittit nec ad integritatem redit nisi tota finiatur Causa bilis
quid Causa bilis est in venis inflammata continetur in vasis a corde paulum distantibus magis.
Tertiana intermittens quod humor biliosus putrescit extra vasa sanguinea mai:
triplex haec febris est ad minora compellitur, et quotidie recurrens haec est triplex vera seu exquisita
appellatur a bile mera, mendax seu notha quae a bile mixta cum pituita
vel melancholia gignitur rigor exquisitae seu verae vehemens rigor carnem
frigus verae et nothae pungens Nothae rigor exiguus ubi materia non statim movetur et est in min: copia
calor acris occurrit ideo demum sub manus tactu bilis remissior paulo et mi-
tior in rigore, postea cum aequaliter expanditur extremis artubus non minus
quam thoracis fervidibus. Cum pulsus in vadente paroxismo parvus debilis
tardus atque rarus increscente magis vehemens celer frequens magis
celerior systole quam diastole quod postremum in omnibus putridis febribus
accidit quo urina biliosa rufa flava cum nubecula ...

De Febre Tertiana 15

paroxismus hor. in ad summum durat, si pauciori et leniori humor
et virtus fortior durat horas pauciores, ut 5. 6. 7 finitur vomitu secessu
vel sudore bilioso quia natura tenuem sursum aut deorsum in corporis ali
bus transmutetur in nostra sudor si facile erumpit octo tertianis tertiana
haec est tertia quaque die febris reversio postremum signum acuti febrilis si febres
tertianae grassentur vulgariter suspectio est ut febris tertiana nascitur Prognosticon Prognosticon
Intermittens tertiana periculo vacat aphor. 43 s. 4. terminatur paroxismus
ad summum 7 Hippocr. apho: 59 s. 4 tertiana exquisita septenis ad summum
circuitibus terminatur nostra diutius perseverat, triplex paroxismus aliquando triplex paroxismus aliquando
fit triplex quibus die 7 causa est futura est urina die 4 nubecula ni fit duplex
gra rubra fit apho: 71 sect. 4 Curatio dirigitur ad febrim ad causam Curatio
febrium ad virtutem ad febrim denique causa febris ut et ista febris
refrigerari humectarique vult humor putrefactus educatur remedium
evacuans bilem putrefactam cholagogon, pituita phlegmagogum in quo causa febris
causa febris colligitur in variis vijs est expediendum per vomitum per alvum colligatur
utriusque vero calidius prandium in nostra si pituita peccet utri
usque si melancholia [illegible] succurrendum ingrediendum putulum relictum per
sudorem discutiendum per urinas educendum, quo natura vergit velut beneme
act medendum porum est natura tollendum negativum committendum referendum his
obstaculum vomendum instante paroxismo vel tempore quo postea
implendum Chirurgia vena sectio corporis ventilat et refrigerat et aliquota Chirurgia
humoris vitiosi aliquando superveniat, tertij postquam ergo quoto bilis
corpori permista causa est tuo: [illegible] 5 [illegible] statim in principio vel grate
vel grate peccet in nostra fatigit et copiose educenda vomitu non et
aesang stamin cum aqua hordei [illegible] Oximel. simplici vel composito simpli:
℞ succi Raphani ℥ij Aceti ℥ij Oximel. ℥j. Misceatur fit potio.

De Febre tertiana

Alvus bolo vel clyster a cassia ppagat et geogrit humorq veccua dos in legit: aqa Cychor et semen q frig: mai vel min: suc: litu libe, syrantos q putri hac respondetur radices feni: gram: asparagi polypod: Cardubeni: Absynthi scalopend: Beton: purgat in vera Rhebarb: cetaceni min: in natha vi pituita et admista Agari: si melancolia fol sena Elect. diacathol: veina movet semen: q frig: in vero Cachi ad aqa fragra: sudor ciet Rp. syrup: acetosi simpl: e succo citri, Oxilachi simpl: decocti, Cremi vibri vel extract; Gentiana; salabsynthi; in gtiana et nostra tp. te ac frigiadu et humect: sed qodado calfac: et iciditu ad bili Cerasior maneb. servanda, Hippocratica medicamenta propria servanda, flatus discutiendi cau fomentis e flor, Chamom; Melilot:, asp: absynth: semen lini, Foenigraeci, Cumini in aqua decoctis.

Diaeta — Diaeta, refrigerai et humectai astiiltre, spirit. aerq aër declinet ad hue Ciby panis hiby e farine pulli in qo quenit radices Cichor: in nostra petrosel: Potus decocti hordei ad ppere modico et Cra aomo aliae sorq moderatq alvus liberior, animi quies et tranquilitas.

De Febre Quotidiana

Hactenq de febr: biliosi nunc de phlegmat: gtu e gtidiana tu gtinua

de ptio febri cotin: quotidianae t intermittens — tu intermittes. Cotinua gtidiana febris e fit e pituita dulci in vasis maioribus putrescente Causa qdm interna phlegma: humorum putrefacti spermtm cpus e frigidis et humidis qtu e puerorum voracium bene vescentium et senum et aliorum sonorum crapulaere deditorum Causa

Causa externa — externa victus frigidior et humid: balneum, cibus sorq logg pserto mox cibo, hyems vel humidus col: status habitu locorum humidorum

Signa pgnostica — Signa Prognostica Cotinua gtidiana nqmodo quenit ad integritu

De Febre Quotidianâ

17

Si quibus tu diebus exacerbatur sit inuasio sine frigore sine horrore sine
rigore neque multum interim molestat, febris quotidiana continua a meridie quidem et
et circa vesperam molescit, aut sub auroram tum solet et noctu quo tempore pituita
pituita commouetur exacerbatur et sitis deest calor abactus [illegible] mitis paulo post acrior
mingitur quam in hectica Vrina modo tenuior modo crassior et colore ignea
pulsus quoniam sit calor et frequens ut in aliis continuis sed mollior latus non durus et
strictus ut in hectica cutis et mollior quadam [illegible] velut in hectica
frigida et hum. Cadauer magis quam cal. et sicca Prognosticon, febris est — Prognosticon
longa, curatu difficilis, in Cacheniam et hydropem facile transit, soluitur ut
plurimum diarrhoea ac sudoribus, diuturna periculosior quam [illegible] deest
opportunitas medendi in declinatione remedium adhibere non licet Curatio scopus — Curatio
febris et causae contrarius morbus frigidus Causa calidum, auxilium postulat,
Compellit tum humor frigidus crassus et tenax, quare priori praeparatus educi flagitat
praeparat humores extenuando incidendo detergendo Oximel simplex compositus
Syr. e [illegible] radic. mixta cum fenic. incolus Hyssop. Basilic. Apozem
e radic. foeniculi cichor. gram. asparag. purgat agar. [illegible] ventriculus
et alia uiscera roborando cum aliis remedia melle rosa solut. [illegible]
vomitus [illegible] Syr. rapha. [illegible] mox uena secandatur [illegible] et
uires [illegible] et humor in uenis [illegible] utilis [illegible]
[illegible] humorum [illegible] curatio [illegible] quotidiana
curatio non multum recedit. Febris quotidiana [illegible] febrium [illegible] — febris [illegible] e
[illegible] febre quotidie [illegible] quotidiana [illegible] — [illegible] febrium [illegible]
[illegible] Fernel. l. de feb. [illegible] febris
quotidiana [illegible] distinctionibus et distinctam [illegible] opportet.

De Febre quotidiana.

Febris quotidiana tam continua quam intermittens non manet sed loco tantum putredinis distinguitur — Febris itaque quotidiana tam continua quam intermittens manere non desinit sed tantum
loco putredinis; locus putredinis in febre quotidiana intermittente est venarum minimarum
conveniunt causae, nempe culpa ventriculi frigidioris qui pituitam ex alimentis
phlegmaticis vel hepatis quod phlegma generat ex parte chyli frigidioris vel ubique
organorum. Incedit cum frigore extremorum statim, magnum perfrigus sine hor-
rore sine rigore frigori succedit tandem calor sed inaequalis: de modo calor
modo frigus, pituita enim partim natura friget, accensa vero putrefacta calet
ut viride lignum accensum tamen calet, flagrat multum fumi elevat, calor
ille febrilis manum contrectantium magis terit fuit intransmissus per ... Gal:
ad Glau: Urina alba tenuis cruda vel aliquando rubicunda et
turbida, pulsus minimus rarus et tardus, frequentior in tertiana maximus
celerrimus et frequentissimus. Paroxismus ad 18 horas extenditur, intervallum
est 6 horarum fere; quotidiana nostra fit a pituita salsa quae ventriculo ... ab
acida quae famelicos reddit, quae fit abundanti et acre ... — quod asthma quotidiana fuit et provenit
Gal: lib. de affect: feb: ob in quotidiana denique ... phlegmatica
in tertiana biliosa in quartana melancolica. Prognosticon febris huius
ex humore pertinaci est pertinax nec periculo vacat, quia obstructiones et ... — Prognosticon
viscerum huic cachexiam: Hydropis. Curatio in intermittente validioribus — Curatio
et calidioribus remediis est agendum, quando interna vena sectio sanguinem
emittit bonum et pravum ... in ea regione quae in venas ... habet
... fortia ventriculum debilem magis debilitant. Vomi-
torium praeparatur hac ratione incidendo alterando detergendo ... radices
aperientes. ℞. Hysoph: Orig: Beton: Agrimon: Chamaed: Calamint:
... 15 radic: Bicantin: Oximel: ... , Scyllit:

De Febre Quotidiana 19

Helleboratus Gesneri, Succ. Galli Veteris purgat, Agaric. Mechoacana turbith, Elect. diaphoen: ʒi ß diacolo: mel Rosat: solut:, pil. ex agar: ex hiera cum agarico, sudores et Vrinae uetera negligendam est sudorem monet radix carna eius ʒi vel ʒ q. ante paroxismum in haustu 3 cochlea adhibenda, theriaca vel mithridatium in vino albo. Rx semen Sinapi vel Nasturtij in vino vel aqua quotidie cardui n: decoctum Gentiani et Centaur: vel pulvis ʒi Dictam. madefacit calefaciens, ...facit et Guaiaci esto. Ad genus quotidianarum febrium continuarum pertinet ad genus quotidianarum febrium Epiala Gal: 6 com: in lex eo quod scilicet calor et frigus partium continuationibus febrium et ... pertinet febris Epiala universas corporis partes occupat, sentiunt ... discernere ... quae calor ab ea in qua frigus percipit Gal. lib: de diff: feb: 6 Causa pituita ... causa Epiala vitrea vel mixtio bilis cum pituita vitrea. Illa vero haec nostra Gal: l: de inaeq: intemperie ... Causa est pituita vitrea non tota putrefacta sed pars eius putrefacta, hinc intenior calor a vitrea putrefacta febri a non putrefacta frigus percipit in ijsdem partibus in curae fortia contradhenda vel alemonibus ... ad fortiora deveniendum. Ad febrium quotidianarum et tertiana pertinet ad quotidianam et tertianam febrium pertinet et Lipirias vulgo lipiria ab igne hoc est calore deficiente innata febris scilicet Lipirias vulgo lipiria continua in qua partes exter: frigent, interiores ardent, ardor int: provenit a phlegmate vel bile sepellate viscerum, algor ext: a privae nativi caloris ... calor febrilis ... et sumit ... ad locum aestuantem ... pituita ... trahit, hinc externa cal: et igne destituta frigent vel a pituita summe frigida ... vitrea circa summam cutim vel per externorum ... corporis Prognosticon

Prognosticon Hipp: aphor: 40 sect. 4 in febribus non intermittentibus si partes exte: alget, interiores ardet, aegrotus uexatur lethale. Lipiriae ergo ardor int: partium cum algore externorum Alb: li seram: ... ex ... febre non ... ext: partes friget, interior ... calet ... facit, Malum:

De Febre Quartana

Curatio — Curatio postulat ut bilis humor expurgatus atque expulsus fit, tum vtque
plurima coctus ac digeratus [illegible] — Afflictiones de quibus in tertiana: de
[illegible] et cordis humoribus orta de febribus [illegible] Fern: lib. de feb. cur.

De Febre Quartana

quid sit febris quartana — Febris Quartana continua febris est putrida cuius calor continuo durans
quarto tamen quoque die exacerbatur a Melancolia in venis vena cava putrida
quae sit causa proxima — excitatur. Causa quaedam intima proxima est ipse melancolicus putrens. Externae causae atque
causae externae — quaelibet constituunt vel retinent maxime inter anni partes autumnus percipiunt. Vitus ratio
Melancoliam adaugens cura tristitia studiorum humor. Differentia: Continua simplex
continua simplex — quaedam exquisita quaedam notha. Signa dignostica: in initio fere frigore aestu quibus
signa dignostica — quarto tamen die magis adaucto Urina rubra turbida in progressu paroxismi
tenuis aquosa pulsus initio parvus et tardus postea magis et plenus et velocior
qui in statu magis evidens [illegible] Gal: lib. de cris: qui refert continua quartana
[illegible] in statu die [illegible] medici [illegible]. Prognosticon: rarior et [illegible]
[illegible] intermittentes propter calorem: et validioribus exacerbata medi-
camentis in continuam transit durat [illegible] dies [illegible] Curatio [illegible] examinandus
Urinae [illegible] mox vena secanda [illegible] humor putris coctus [illegible]
per urinas et sudores expurgandus [illegible] et attenuandus [illegible] humectat
[illegible] in intermittente febre [illegible] humorem evacuando [illegible]
[illegible] Borag: [illegible] buglos: [illegible] pomi [illegible] Elect: [illegible]
[illegible] [illegible] vel v [illegible] fol: senae [illegible] flor: Cordiales polypodium [illegible]
[illegible] Rad: petroselini [illegible] movet urinas per sudores [illegible].

quid sit febris quartana intermittens — Febris quartana intermittens est febris putrida quarto quoque die recurrens a me-
lancolia [illegible] putrescente circa [illegible] venas vel circa iecur vel splenem
haec febris duplex — orta, haec duplex una legitima altera notha. Legitima fit a melancolia naturali
[illegible] et limo [illegible] in hepate vel liene, notha fit a bile flava adusta,

vel e melan: adusta vel e pituita mixta atra bili e aceto salsa acutis et me-
lancolico pabulo ad refrig: et siccat in quartana sit humorum in acidum seu in multo
plerea ubi crassias ut carnes bubulae cervinae sale fumoque exsiccatae durata
salsamenta pisces e limosis aquis olera legumina panis infermentatus vinum crassum
cerevisia faeculenta mensium vel hemorrhoidum suppressio Signa Invasio eius hu- Signa
more frigido quoque die alijs die lagrenitio pura [illegible] haec febris fit una [illegible]
matres et Favor: [illegible] Gall: libro [illegible] calor [illegible] multus [illegible] perpetuum
tertiana pulsus in principio tardus rarusque contractus et veluti ligatus accessio [illegible] horas
Solvitur et quidem horas sine [illegible] intermittit paroxismus inchoatis Urina aquea
[illegible] sudore [illegible] Coll melancolia aggregates febrem quartanam fugiunt grassas
Prognosticon febris haec omnium long: mitis: tutissima, Hipp: licet longa [illegible] haec Prognosticon
a morbis alijs ut ab Epilepsia Hipp: aph 70 sec: 5 a febre quartana correpti a con-
vulsione liberantur si vero prius liberati fuerint superveniente quartana liberantur [illegible] accedit humor
in hydropem transit, si sit a melan: adusta [illegible] scabies [illegible] solvitur aliquando longa
[illegible] emptior [illegible] brevior [illegible] longior vel fre-
quentior [illegible] febris quartana [illegible] mensis vel bimestris vel semestris vel annus Hipp aph 25
[illegible] quartana breves autumnales longae Curatio humor Melanc: putrem coquendo,
et evacuando refrigerando [illegible] clystere vel bolo [illegible],
[illegible] venae [illegible] brachij dextri [illegible] sinistra inter med: digitum minimum
[illegible] hemorrhoidum [illegible] aperiendo, borago, buglossa ros:, Violae
melissa, cicorium, scolopendrium, Cappares Tamarisci Conduben: purgat Elect: Dia-
cath: lapis [illegible] Hamech Melancolici longi [illegible] purgare
[illegible] opponendo Hippo: aph 94 Roborantia Cappares [illegible]
[illegible] radic: [illegible] scolopendij decoctum Herba ros: Viol:
[illegible] Theriaca Mithridatum Gal: [illegible] Extract: rad: Gentianae
Vide Gal: li ad Glau: Principio Diaeta [illegible] Diaeta
suilla bubula cervina leporina balneum [illegible]

De Febre Hectica.

qum orti q̃ bn nãm curare o͞d n̄ ꝯpedire, febres ꝯtãn 6 lunã durãs, lugioni, blorrnalli pr̃sai vocata recthoribz ob alternatãs stolim hjeri a͞t, pater Sydonicy poeta aij obij unodie naali bm corripiebat febre et gemphy ẽ sabi loga scuta. febris hapt rariorz et parũ differẽte ab aliaĩ ꝑtante hic omitto brevitatis gratiâ.

Pars Quarta

de Febre Hecticâ.

quid sit febris hectica Hectica febris ẽ calor p̃ter nãm in solida pte cordis acceꝯ solidis arripitz ꝫ pte aut totius ꝯ̃tractũ ob ĩ eiplicibz humor: et morbus tot ad solidũ: cartilago solidũ cor iecur pulmo aut id qd ẽ destrebũdãt distinctũ a ꝯpr et spiritibz. ita hoc loco solida pars cordis ĩ ꝯ̃sirpatz.

Febris hectica ꝯ qq ferra fixa htz ẽ star q difficulter ẽ mobilis ꝯ̃pi inhæret, nã ẽ ꝯ̃pus hrã febris ut htz durab'ũ ita facile tollitz ut alia febres aut qq ꝯpis htũ ꝯ̃pũ ꝯ̃pendit, Gal: li de diff: feb c: 3 hec m. vocomj solidos ptez humidis ex adverso adstringitis bili. Cã febris hecticæ ẽ

Cã febris hecticæ triplex hoc ẽ cãa

cuiqz nimium calefacit hoc ẽ exsiccat ꝫ hoc ẽ q vel maximu cal: excitat vel ꝑtrim absumit humiditates utrinqz siccat. Cã hæc ẽ triplex sit: vel externa, interna morbz vel totius ꝯpis ut febris Ephemera putrida ordẽs vel ptis aliciuij ut inflamat cuiqz ꝯ visceris vel Erysipelas vel Empionã vel ꝑthisi alui fluxz urinæ ꝯfluvium, sudor ẽ madiꝯ hermorragia largior. Ext: vitz in pte caltacus et siccas vacuas ꝑlg insto lati labor vigilia cura tristia. Hectica ꝯ̃ gradũ ẽ ꝑt Ephemera sed Ephemera ũ ꝯ Hectica in hectica ũ pt inflaman solida cordis substa qm ẽ ꝯ inflamatur spũs ẽ calor febris in Ephemera in spũbz fit in solidis ptibz ut solez

sedet et fovetur a calore spirituum, in hecticâ calor accenditur tum in corde tum in alijs partibus quam extra cor sunt Gal: l: de diff: feb: eo differt febris hectica ut differt febris hec- / tica secundum materiam
secundum materiam differt a differentia humiditatum extra venas, haec est triplex carnosa membranosa
fibrosa, sic triplex hectica quaedam carnosa quaedam membran: seu nervosa quaedam
fibrosa humiditatum absumptio ubi generatur humiditas carnosa ibi fit prima
species febris hecticae, ubi generatur membra: fit 2da ubi fibrosa fit 3a. prima hu-
miditas est alimentaria 2da 3a humidum nativum acquisitum, magis vero est exercet
citra humiditatum alij has differentias species secundum gradus enumerat species febris hecticae species febris hecticae et
et febris marasmodes sive tabida et febris colliquans in febre maras- febris marasmodes seu
modea quod portio carnis colliquatur evaporans vere digeritur in febre colli- tabida et colliquans.
quante caro colliquescit in ventrem defluit Gal: 1 io met: med: cutis
sic triplex constat carne membranis et fibris, ad quas et caro pertinet et vasa,
membrana et fibram pertinet, ita species enumerat prima ad 2dam haec ad 3am, 3tia
ad marasmum, marasmus est proxime gradus ad mortem itemque est tam frigida quam
calida aliquando, extrema frigid: et aridae marasmus est morbus senium
ex morbo quam senibus solis sed et iuvenibus accidit ubi quoque ex defectu
alimenti vel diminuae cal: nativi extabescit ut nil aliquid praeter pellem et
ossa, ad quam senes illique ex aetate postremaque natura est servata nullaque comitatur
morbus acutus vel longus ut febres phthisis hydropem alopaciam. Itaque Mar- quid sit marasmus
rasmus est corruptio universalis ob defectum humiditatis praeterea febris hecticae febris hectica triplex
triplex quaedam simplex quaedam comixta cum putrida secundum febris Hectica salubris et
quae describita accedit actione fiunt in humid: secunda in quam quod calor
incipit consumere et ~~non~~ resistere 3o agit in maa secunda cordis 2dum
incrementum quo incipit consumere et non resistere 3o ... quo idem est facta
consumptio humid: 2dae quod potest fieri in febre salubri quo declinatio quodam

De Febre Hectica

Signa prognostica restauratur humiditas roride hac est quae non inest. Signa prognostica
sunt calor acutus et Hecticus hoc est sine dolore tamen calor est debilis qui
corpus siccundo atque fumosis halitibus destitutus. calor acer et mordax est
cutis diutius qui sentitur sunt in arteriis maior calor quam in aliis partibus nam in
arteriis sunt [illegible] fuligine [illegible] calorem [illegible] cibo sumpto post passum
horam unam et alteram ut si ex calce viva vel lapidibus ignitis afflatur
aqua vapor mutus et calor equitatur illo tempore calor acutus permanet. Sed pulsus
parvus creber obscurus durus et modice celer durus ob cutis et arteriae
quibus differunt signa duritiem. Signa differentiarum haec si humidum carnosa consumitur corpus manifeste
cotabescit exardescit atque exarescit si humidum adiposa carnosa proxima
consumitur apparet in urina pinguedo supernatans instar araneae telae si hum.
membra et fibrosa consumitur apparet facies [illegible] extrema frigida et ariditas
Signa prognostica quae prognostica sunt quae facile curatur sed difficulter cognoscitur in media facilius
cognoscitur quam curatur in ultima facilius cognoscitur sed est incurabilis ut nec habet
ex pulmonis ulcere ad hecticam generari et non calida et sicca hora
Curatio gravibus temporum corporis. Curatio indicatio petitur a febre et a viribus febris indicat
refrig. et humectas [illegible] viribus alimentum indicat humidum [illegible] et [illegible]
dicam: et alimentum restauratur. Vacuatio non est locus sed moderata repletio sine
diaeta refectio [illegible] in convenienti diaeta. Diaeta aer hieme calidus aestate
frigidus esto cibus bonum humorum concoctum sit difficilis nec facile dissipetur
neve corrumpatur. Inter panes laudatur [illegible] inter carnes caro pulli caponum
columbarum agnina vitulina ex inter pisces saxatiles [illegible]
cochleae ostrea [illegible] capita pedes [illegible] testiculi hepata cerebrum
[illegible] intestina [illegible] hordei oryza. e fructibus poma dulcia
pruna cucurbita melones amigd. dulces pineae nuces ficus pistacia

De Febre Hectica

Vuæ passulæ e flor: flores violarum buglossi Borag: e radic: radix
eringij pastinacei sisari Zuckerwurtz ʒij ex olerib: cordus Chulib:
Portulacæ? spinachia lactuca conducunt ova sorbilia lac cibus et potus butyr
cum quo? fera alimentorum Jusculum pulticula gelata consumata expressio Poly
ex aqua saccaro cinamomo paratus vinum tenue saccaro condito cremor pta
Ptisana hordeacea aqua hordei cum incoctis prunis passulis glycyrrhiza ad
pendamomi lac muliebre e vbere asininum caprinum subtiliter
vaccinum dulce e nitij lacti ... addatur saccari Conveniunt et clysteres natri
etiam ex lacte solo vel ex butyro iure carnis cremore hordei decocto
lactucæ violarum vitello ovi saccaro pollet haec alimenta medicata locum
habent ... ext: interna et syrup et julep viol: emulsio amygd:
Dulc: 4 sem: frig: emulsio sem: papa: albi; ... et externa frictiones
molles et inunctiones ex oleis ut amygd: et violarum. fora medicatorum.
syr: e borag: confectio in rotu: morsellis, postea regia Marzebönne — fora lene si
dulla bene nutrit ℞ amygd: dul: excort: ʒiß sem: 4 frig: mi:
ana ʒij lactucæ papa: a ʒj citri ʒß aq hordei ℔jß misce tundendo
fiet emulsio adde sacchari candi albi ʒij Vera ... med: — ... fora medicat
℞ pistaceorum amig: dul: excort: ana ʒjß conserva rosar: buglos: ...
ana ʒj specierum diacord: albi, frig: tragia ana ℈ij santali citrini, cinam:
ana ℈j saccari aq ros: dissoluti q.s. misce fiat confectio in morsulis.
℞ caponem eviscerati mundati incidatur in frustra vel plura ... ponere
vasi stanneo affunde aq font ℔ß ... ʒj menth ʒj capiat et reponatur
cum ... in ahenum ... exstillabit liquor ... frigeratus
congelatur ... cochlear ad ... vel quolibet paratur ... e carne
ex gallina sola ... hoc vocat consumatum sive congelatum.

De iulo leporis gallinae uel phasiani uel perdicis zz amygdalorum dulc. zij sem. melon. excort. zi glicirhiz. et ad igne lebur adest acite coquatz in sacaro qs fiat morsali ffmat: Lesit ceati ex fonte est moderatz uel ghueto [illegible] ex [illegible] uel [illegible] malit aegrum depositum in balneum [illegible] pedibus eo descendere mane balneum [illegible] ex dulci uel aqui in cortacit lactuca violaria Nijphaea caput et pedes arietini vituli post balneum inunctio [illegible] uel moderate [illegible] aegros [illegible] ut [illegible] et ad laboret [illegible] Iscropyga [illegible] valere ut [illegible] ad leprosi, Cicero 16 Epist famil: 14 Hactenus de febre Hectica.

Pars Quinta

De Febribus Compositis.

Hactenus de febribus simplicibus de Ephemera, Synocha Hectica iam de compositis. Febris uarijs modis componitur; [illegible] uel species febribus ut [illegible] duplex [illegible] duplex [illegible] continua intermittens [illegible] diversi [illegible] febribus ut quotidiana [illegible] continua [illegible] intermittente febri [illegible] putrida [illegible] inflammatae [illegible] pleuritide Hecticae [illegible] phrenitide uel [illegible] ut [illegible] Vide Gal. lib. de Crisibus c. 17

Febris uarie componitur.

Nunc de alijs

Jnter febres compositas [illegible] hemitriteus febris [illegible] quotidiana continua [illegible] ex ijs febribus [illegible] modo rigore uel refrigeratione [illegible] utriusque febris [illegible] vocatur [illegible] Gal. 3 coment in 10 Epidemiorum [illegible] febris [illegible] caus. febris huius biliosa et pituita [illegible] bilis et [illegible] pituita aut

Jnter febres compositas [illegible] hemitriteus febris [illegible]

Causa febris huius

superat aber aut pore utriusque copia: ob hoc enim fit semitertiana legitima aliis notha, si bilis abundat tunc adest rigor potiusquam horror, si pituita dominatur frigus potiusquam horror. Semitertiana a tertiana notha differt, in tertiana siquidem notha humor mixtus seu bina forma in uno loco putrescit, in semitertiana tamen continua quotidiana a tertiana intermittente gignitur, humor utrique seorsum putrescit nec ad inaequalitatem usque pervenit. Sed tunc quolibet die invadit cum horrore, rigor enim in horrorem degenerat, quotodum flava bilis cum pituita repullulat vel febribus continuis mixta si eorum mixtae signa mixta deriguntur. Curatio cum tertiana signa altera dies, et paroxismos duos altera tenet, nisi paroxismorum tempora in una hora conveniant tunc enim tempora paroxismorum steriles sunt dubitat neque quotidianae neque tertianae forma perficiat. progrostica-

Prognostica morbus iste fuit olim frequens Romae hodie rarior et longior aliorum difficilis et valde periculosus membranas afficiens unde maxime veternosis affert secundum Cataphoras vigilias delirium sincopen. Hipp. lethalis est pro aliis li. Epid: 53 Curatio mista mixti curi accedata unde sed quia humores et dispositiones contrariis diversa medicamenta dari: loquitur extra et uno die vel altero alteri humori pharmacum opponere. bilis faciliter et cito et purgatur quam pituita medicatum forte nullo expelli nec magna requirit ad plurimos nobilis purgatia leniora tuto cum aeque: et roborantibus castigata vena sectio convenit sed parum quia vires emittendo non procogat. Curatio vel paulo evacuatur verum atque itidem viceque alterni accedunt tandem fortioribus medicam: expellat si malignitas quincta sit, cuiusque coquens ratio. Curatio

tandem duplex vel triplex tertiana fit a bile 2 vel 3 locis putrescente ab hoc differt 2 tertiana in tertiana quando singulis diebus febris intermittens ex bile affligit in 2 tertianis aeger affligit vel quotidie semel vel uno die bis ut altero sit a febre liber tertiana triplex cum materia 3 in locis putrescit,

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

q̃ 2 dierum spatio bis affligit uno semel altero bis duplex quotidiana singulis 24 horis bis invadit ad haec confusa quartana duplex unum diem vacuum hbt affligit sequentibus duobus triplex quartana singulis diebus Curatio
Curatio febrium compositarum e curatione simplicium patet abunde si humor e triplex curatur ut febris triplex, si mixtus ut febris notha febris triplex facilius et prognosis et curatio quam composita atque haec e tractatio de febribus simplicibus et compositis, non malignis de febribus cum abscessibus et de symptomatibus agetur in morbis partium. Pars Sexta

de Malignis et Pestilentibus febribus.

Definitio febris malignae Febris maligna sive perniciosa sive perniciosa definitur continua popularis contagiosa cuius putredo longe sordidior profundior et gravior quam aliarum febrium malignitatis experimentum mitior est tamen quam pestilens talis est febris cum exanthematibus cum maculis quales pulmonum lenticulas morbus media subsistit inter pestilentem et febrem simplicem putridam Causa febris malignae est putredo non simplex
Causa febris malignae sed sordida haec e putredo media quoniam est inter simplicem quae e causa putridae simplicis et inter extremam putredinem quae e causa pestis. Signum pathognomonicum maculae pulicum morsibus similes a morbillis differentes accedunt hic plura symptomata longe mitiora quam in peste graviora quam in febre simplici putrida
Prognosticon prognosticon e fallax alvi fluxus vel sudoris defectio malus est linguae tremor linguae manuum delirium non bonum si subito bis supervenit bonum ut et a remedijs levamen. Curatio quoque mitior e quam in pestis, de qua generalis methodus ad praecavendam curandamque pestem in lucem edita loco publicarum lectionum.

Haec de Febribus ad maiorem
Dei Gloriam morborum supremi
Curatoris scripta sufficiant.